

Oponentský posudek na doc. JUDr. Matúša Nemca, PhD. ve věci jmenovacího řízení na profesora v odboru 3. 4. 2. Teorie a dějiny státu a práva

Zhodnotit osobnost doc. M. Nemca z hlediska jeho pedagogické a vědecké činnosti je záležitostí velmi jednoduchou, neboť hned úvodem je třeba konstatovat, že uchazeč po formální stránce splňuje veškeré požadavky, které předepisují „Kritéria Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogického titulu docent a kritérií na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogického titulu profesor“. Zároveň se však jedná o úkol relativně složitý, protože jeho odborné zájmy jsou velmi široké. Jak ještě bude dále uvedeno, věnuje se totiž nejen třem oblastem právních dějin – historii církví, římskému právu a tzv. obecné právní historii, ale zároveň se také nevyhýbá ani otázkám spojeným s platným právem.

Nejdříve obecně. Docent Nemeč je absolventem Právnické fakulty Univerzity Komenského, kde také po úspěšné obhajobě dizertační práce získal v roce 1999 titul PhD. Titul docenta pak získal v oboru Římské právo v roce 2005 na Trnavské univerzitě, kde ho habilitoval již zesnulý prof. Peter Blaho.

Od roku 1993 vyučuje na Právnické fakultě Univerzity Komenského. Nejdříve jako asistent, pak odborný asistent a nyní jako docent, a to na Katedře římského práva, poté přejmenované na Katedru právních dějin a posléze na Katedru římského, kanonického a církevního práva, kde nyní působí jako její vedoucí. Od roku 1998 vyučuje také na Právnické fakultě Trnavské univerzity. Docent Nemeč vyučoval a vyučuje ve všech formách studia (denním i externím) nejen římské právo, ale také právo kanonické, konfesní, církevní, a vedl jak seminární výuku, tak samozřejmě i přednášky. Kromě toho je předsedou státnicové komise z římského práva a člen státnicové komise z práva občanského. Rovněž působil jako člen a předseda komisí v rigorózním, oponent v řízení disertačním i habilitačním. Je také vedoucím sedmi úspěšných doktorandů.

Dále je třeba uvést, že docent Matúš Nemeč se zapojil do řešení osmi vědeckých projektů, z nichž byl dokonce jeden financován z prostředků Evropské unie (Operační program vzdělávání), a ve dvou případech byl jejich hlavním řešitelem.

Jedním z nejměrodatnějších ukazatelů, zda je nominant skutečnou vědeckou osobností, je jeho vědecká produkce. Také v tomto ohledu nepanují o způsobilosti doc. Nemce ucházet se o profesuru v oboru teorie a dějiny státu a práva žádné pochybnosti. Vždyť je autorem monografie „Štát, právo a cirkev v Rímskej ríši : v 1. až 4. storočí po Kristovi“,

kteřá se již dočkala dvou vydání, a spoluautorem (spolu s R. Brtkem a V. Čunderlík Čerbovou) knihy „Prirodzené právo jeho vývoj a prvky v římskom a v kánonickom práve“ z roku 2014, kde zpracoval partie týkající se kánonického práva.

Tak, jak můžeme v souvislosti s jeho autorstvím a spoluautorstvím monografií sledovat jeho zájem jak o římské, tak i kánonické právo, ostatně obory, které spolu již od středověku tradičně souvisejí, stejně tak tuto skutečnost zaznamenáváme také u jeho dalších publikací. Snad s výjimkou autorství kapitol v monografiích, které jsou zaměřeny na problematiku církevního a kánonického práva. Jedná se především o následující publikace: „Právna subjektivita cirkví a náboženských spoločností v Slovenskej republike vo svetle vnútroštátneho práva a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva“ in: „O práve, cirkvi a spoločnosti (vybrané aspekty)“ z roku 2016; „Princípy a zásady kánonického procesného práva“ in: „Prvky a princípy římskeho a kánonického procesného práva“ (2016) a „Prostriedky právnej ochrany v správnom konaní podľa kánonického práva“ in: „Procesné prostriedky a inštitúty římskeho a kánonického práva“ (2017). Toto platí v zásadě rovněž o učebnicích doc. Nemce: „Základy kánonického práva“, která vyšla ve dvou vydáních (2001 a 2006) a cizojazyčných učebnicích „The essentials of canon law“ a „Roman private law“ (vždy spolu s V. Vladárom).

Významnou částí vědecké produkce doc. Nemce tvoří jeho články uveřejněné v různých časopisech, které nejplastičtěji dokumentují jeho skutečně široký vědecký záběr. Z nich je třeba uvést zejména řadu studií věnovaných různým právním aspektům právního postavení cirkví jako je například „Právne postavenie a činnosť cirkví v Slovenskej republike“, „Patronátne právo a vývoj problému menovania do cirkevných úradov v katolíckej cirkvi“, „Partikulárne súdy v katolíckej cirkvi a ich kompetencie“, „Beatifikačné a kanonizačné procesy v práve katolíckej cirkvi“, „Nadobudnutie cirkevného úradu podľa kánonického práva“ nebo „Rozviazanie manželstva podľa kánonického práva“. Řada jeho studií je věnována druhé oblasti, které se doc. Nemec intenzivně věnuje, kterou je římské právo (např. „Možnosti priameho zastúpenia v římskom práve“, „Boli kresťania v Rímskej ríši do začiatku 4. storočia diskriminovaní?“, „Institutum Neronianum. Otázky nad Nerónovým zákonom voči kresťanom“, „Prirodzené právo a jeho odraz v římskom právnóm myslení“ „Ius naturale v justiniánskych Digestach“ nebo „Prétorské prostriedky voči poškodeniu veriteľov pri exekúcii na majetok dlžníka“.

Jak odpovídá zaměření nominanta, věnuje se také průnikovým tématům mezi právem církevním a římským, jako příklad na tuto oblast jeho vědeckého zájmu je možné uvést

například články „Materiálne a procesné princípy rímskeho práva v právnej úprave kánonického práva“ nebo „Cirkevné súdnictvo v antickom Ríme“.

Doc. Nemeč se také zabývá novodobými vztahy mezi církví a státem (např. „Právna úprava otázky menovania cirkevných hodnostárov a patronátneho práva v rakúskej monarchii“ nebo „Právna stránka patronátneho práva a menovacieho práva v kontexte sporu štátnej a cirkevnej moci v 19. a 20. storočí“, stejně jako přesahy do práva Evropské unie („Tvorba a princípy konfesnoprávnej doktríny v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva“).

Závěrem považuji za důležité uvést zdánlivé marginálie, které však k takovýmto hodnocením neoddělitelně patří a dotváří odpovídajícím způsobem osobnost uchazeče. Doc. Nemeč uvádí celkem 125 citací, což vzhledem k tomu, že společenské vědy nedisponují v tomto ohledu žádnou bibliometrickou databází, je číslo skutečně více než dostatečné. Dále se zúčastnil 26 konferencí, absolvoval studijní pobyt ve Vídni a je členem dvou vědeckých rad (Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě a Právnické fakulta Trnavské univerzity).

Na základě výše uvedených skutečností, stejně jako osobní znalosti uchazeče, konstatuji, že doc. JUDr. Matuš Nemeč, PhD. je vyzrálou pedagogickou i vědeckou osobností, uznávanou v odborných kruzích nejen ve Slovenské republice. Je tedy více než vhodným uchazečem o vědecko-pedagogický titul profesor v oboru teorie práva a dějiny státu a práva.

Praha 26. 2. 2019

Prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc.
vedoucí katedry právních dějin
Univerzita Karlova, Právnická fakulta